

# Hvordan kan ungdom endre lokalpolitikken?

Ungdommens Fylkesting Sogn og Fjordane  
7. april 2018

Rode Hegstad  
Styreleder



# Litt om meg

- 24 år
- Styreleder i LNU
- Ble valgt inn i bystyret i Sandefjord som 18-åring
- LNU jobber for
  - At alle barn og unge skal få påvirke sin hverdag
  - At enda flere barn og unge skal kunne delta i organisasjoner



# Vi skal snakke om:

- Hvorfor skal ungdom være med og bestemme?
- Hvordan funker egentlig lokalpolitikken?
- Hvordan kan dere få gjennomslag for deres sak?

Del 1

# HVORFOR SKAL UNGDOM VÆRE MED OG BESTEMME?



# Ungdom har rett til å bli hørt

- Barnekonvensjonen sier at barn har rett til å bli hørt i alle saker som angår dem
- De aller fleste saker som bestemmes i lokalpolitikken angår barn og unge

# Avgjørelsene blir bedre

- Ungdom vet best hvordan det er å være ungdom i dag
- For at politikerne skal kunne ta gode valg for ungdom må ungdom selv få være med og bestemme
- Ungdom er også eksperter på en rekke andre temaer



# Det styrker demokratiet



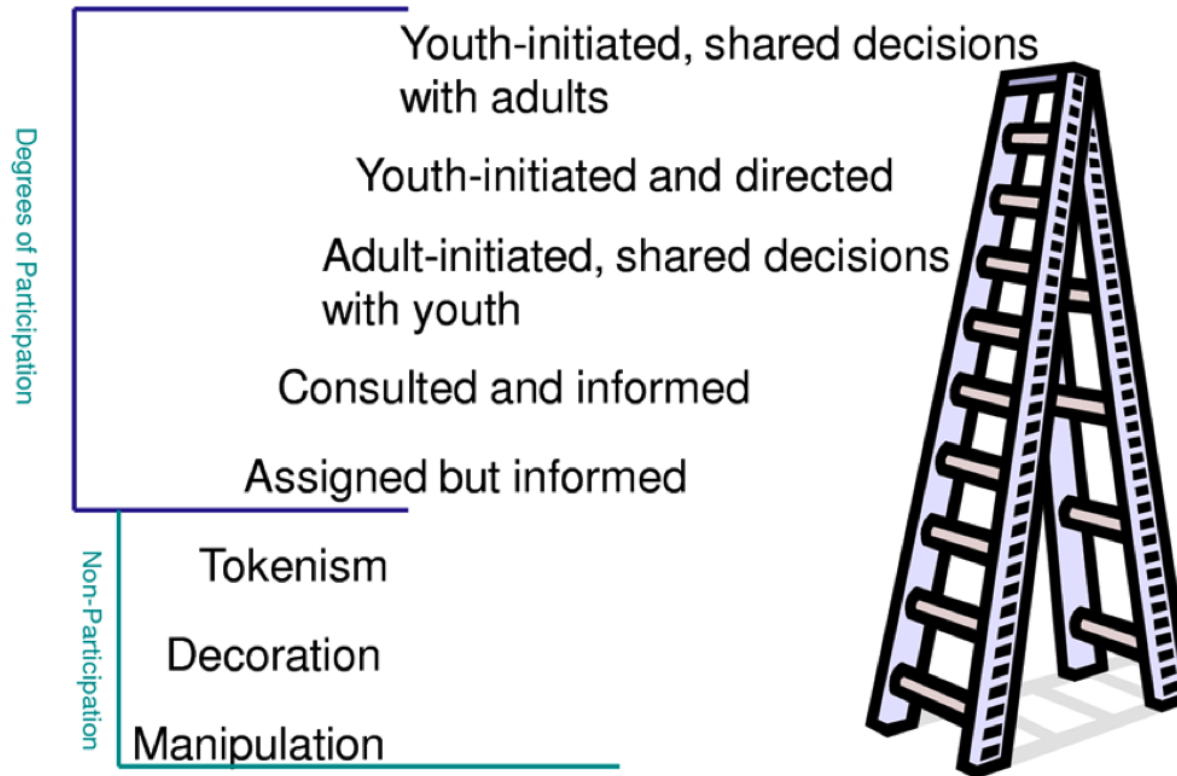
**Hvordan får vi til det?**

# Ungdomsmedvirkning



# Ikke all medvirkning er like bra

## Ladder of Youth Participation



Adapted from Hart, R. (1992). *Children's Participation from Tokenism to Citizenship*  
Florence: UNICEF Innocenti Research Centre.

# Dårlig medvirkning

- Dårlig/ikke medvirkning
  - Symbolsk deltakelse
  - Manipulasjon
  - Dekorasjon / pynt
- 
- Få informasjon uten å få komme med innspill

# 5 prinsipper for god medvirkning

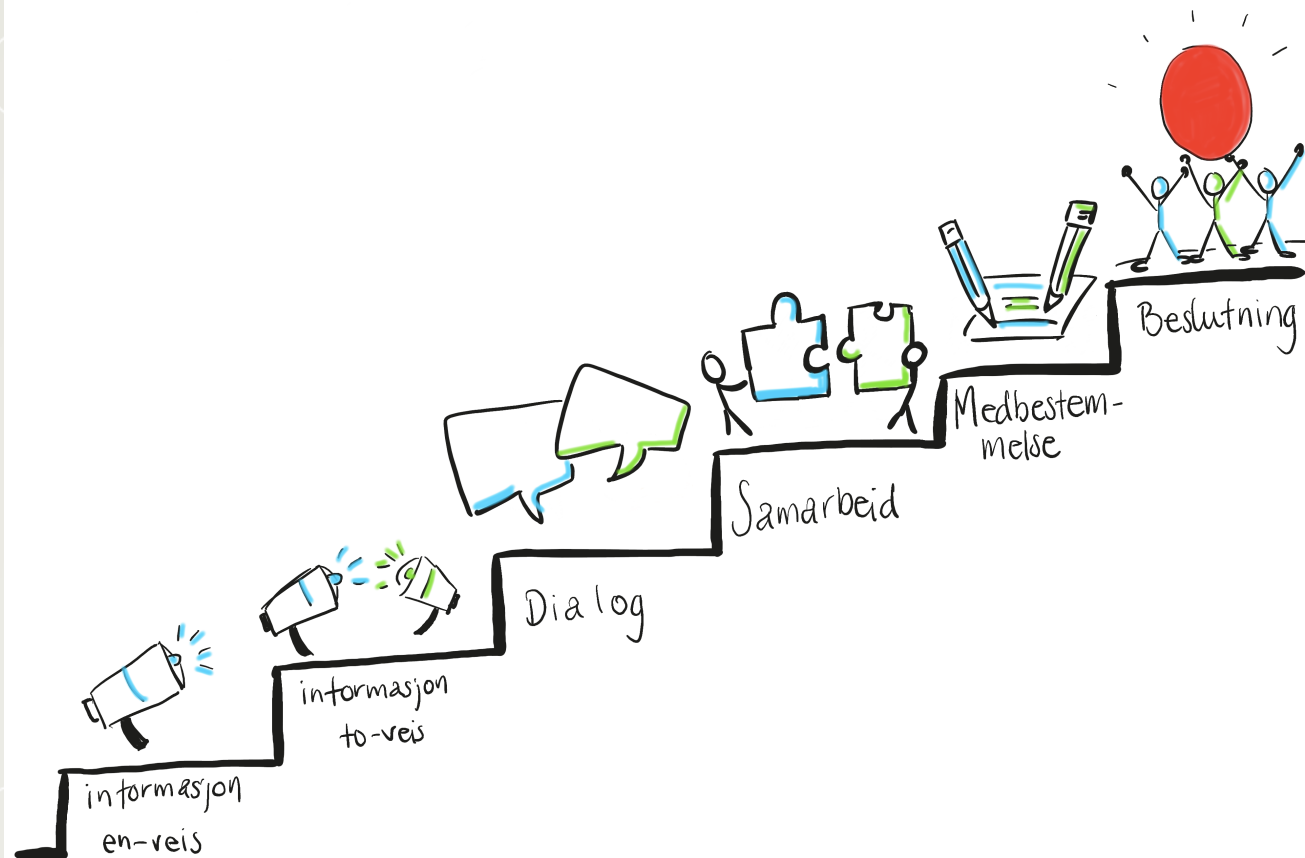
Selvstendighet

Representasjon

Kompetanse

Kontinuitet

Tilstrekkelig  
informasjon

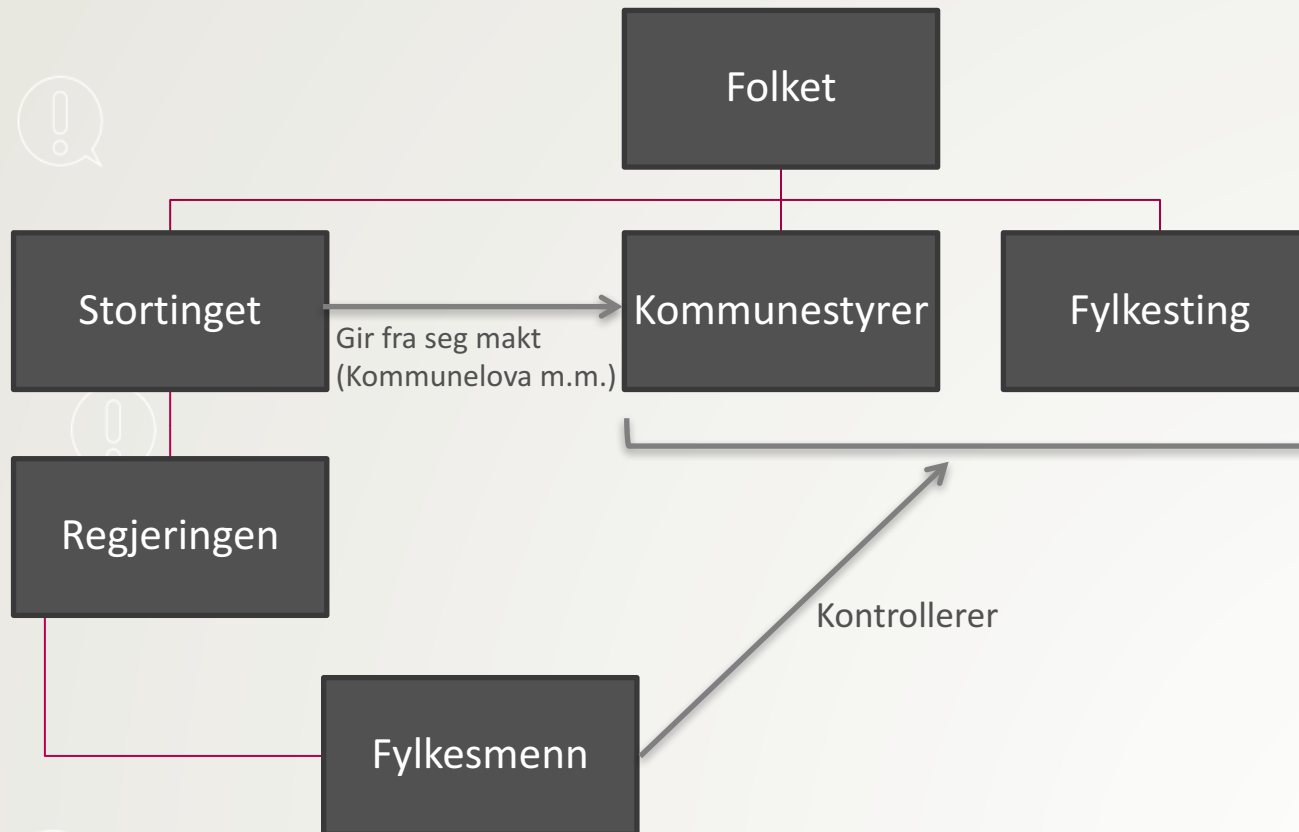


Del 2

# HVORDAN FUNKER LOKALPOLITIKK?



# Hvem har makta?



# Hva bestemmer lokalpolitikere?

- Negativt definert: Hvis det ikke står i lov at noen andre skal gjøre noe, *kan* kommunene gjøre det
- 60% av ”offentlig produksjon”: utdanning, helse og omsorg, kultur, kollektivtrafikk osv.
- De fleste pengene kommer fra staten
  - **Frie midler:** Kan brukes til hva de vil
  - **Øremerket:** Må brukes til et bestemt formål



# Hvem bestemmer hva?

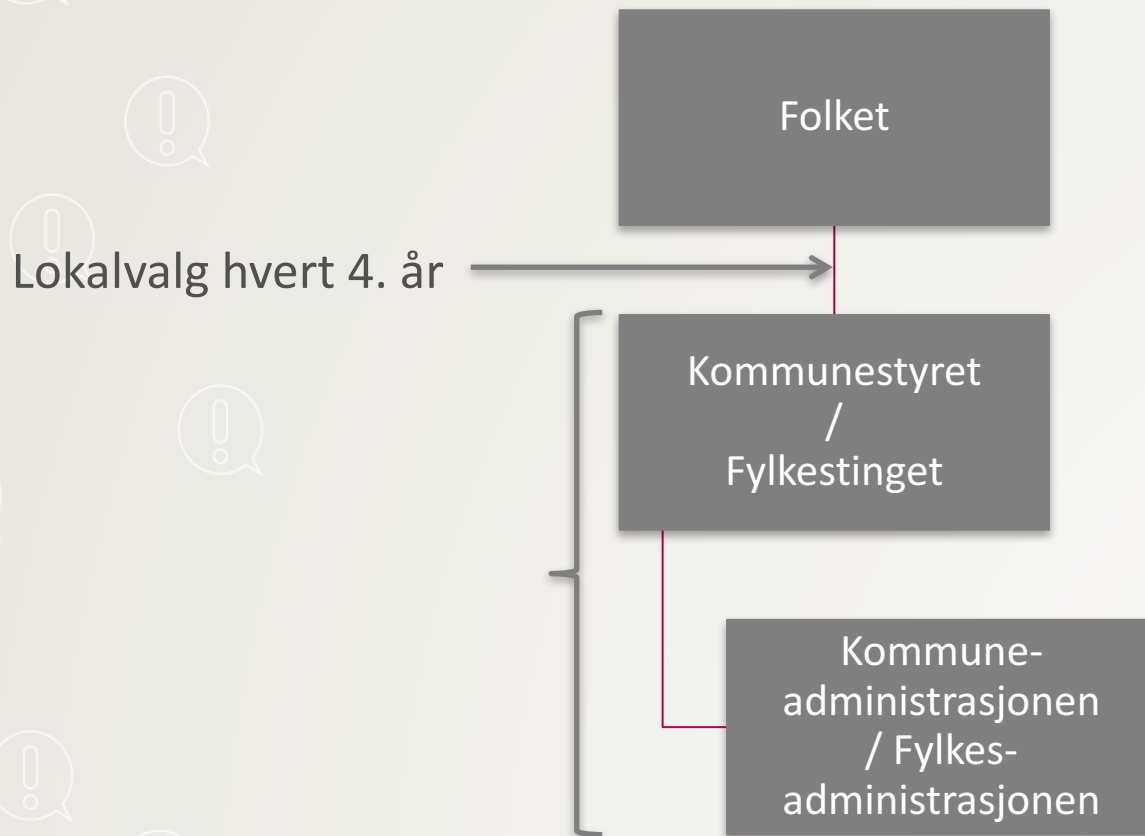
## Kommune

- Barnehage
- Grunnskole og SFO
- Primærhelsetjenesten (fastlege, legevakt osv.)
- Arealplanlegging
- Lokal infrastruktur
- Fritidsklubber
- En del kultur

## Fylkeskommune

- Videregående opplæring
- Voksenopplæring
- Tannhelsetjenesten
- Kollektivtrafikk
- Fylkesbibliotek
- En del kultur

# Hvordan blir lokalpolitikken til?



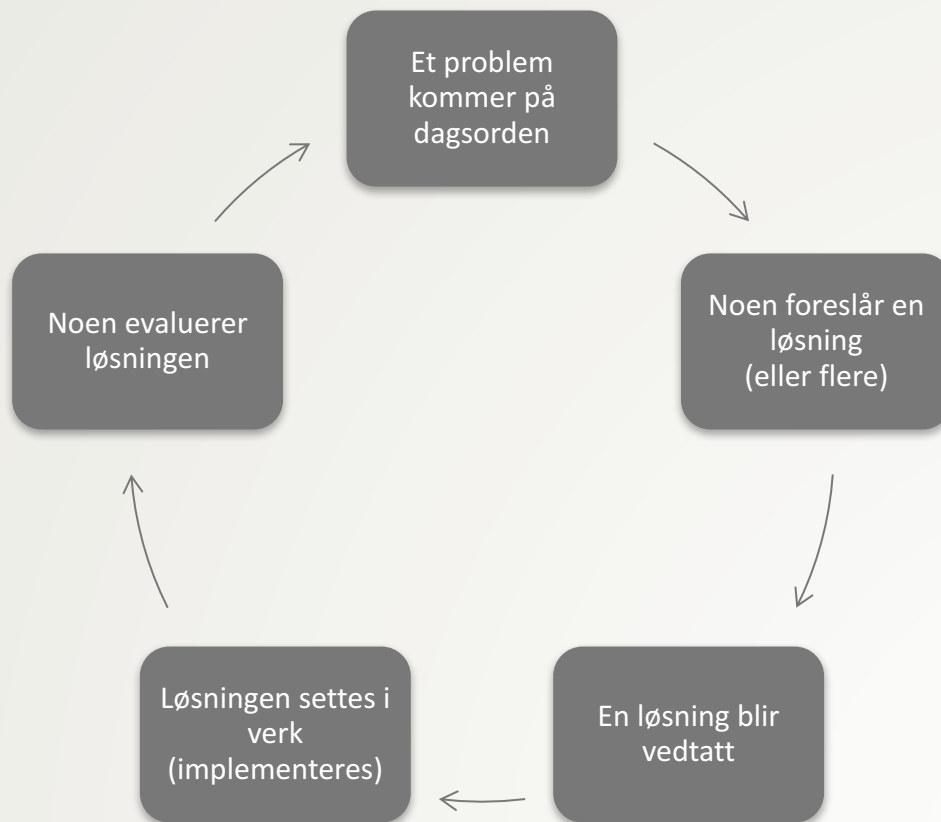
# Hva er felles?

- Stort sett fritidspolitikere
- Komiteer jobber med hver sine saksfelt (forskjellig for hver kommune)
- Partiene og listene har egne grupper og gruppeledere
- Alle kommuner vedtar kommuneplaner og budsjetter

# Kommunale tips og triks

- **Veiledning:** Dere har rett på innsyn og veiledning i saker kommunen eller fylkeskommunen jobber med
- **Høring:** Store saker krever innspill
- **Innbyggerinitiativ:** Med 300/500 underskrifter kan dere kreve at en sak behandles av kommunestyret/fylkestinget
- **Tilsyn:** Noen, som regel fylkesmannen, sjekker at loven blir fulgt.
- **Klage:** Noen, som regel fylkesmannen, behandler klager om kommunen har brutt lovverket

# Åssen blir politikk til?



Del 3

# HVORDAN KAN DERE PÅVIRKE?



# Lobbyisme

- Uformell påvirkning av politikere
- Ikke umoralsk, men viktig for demokratiet
- Politikere ønsker innspill, spesielt fra dere
- Hvem snakker man med?
  - Beslutningstakere
  - Lytteposter
  - Ambassadører
  - Alliansepartnere

# Politisk påvirkning

1. Finn en sak
2. Lær deg saken
3. Finn veien til gjennomslag
4. Lag en strategi
5. Gjennomfør den



# Finn en sak

- Hva er problemet?
- Hvordan kan det løses?
- Hvem bestemmer?
  - Fylkestinget
  - Kommunestyret
  - Administrasjonen
  - Evt. fylkesråd/byråd

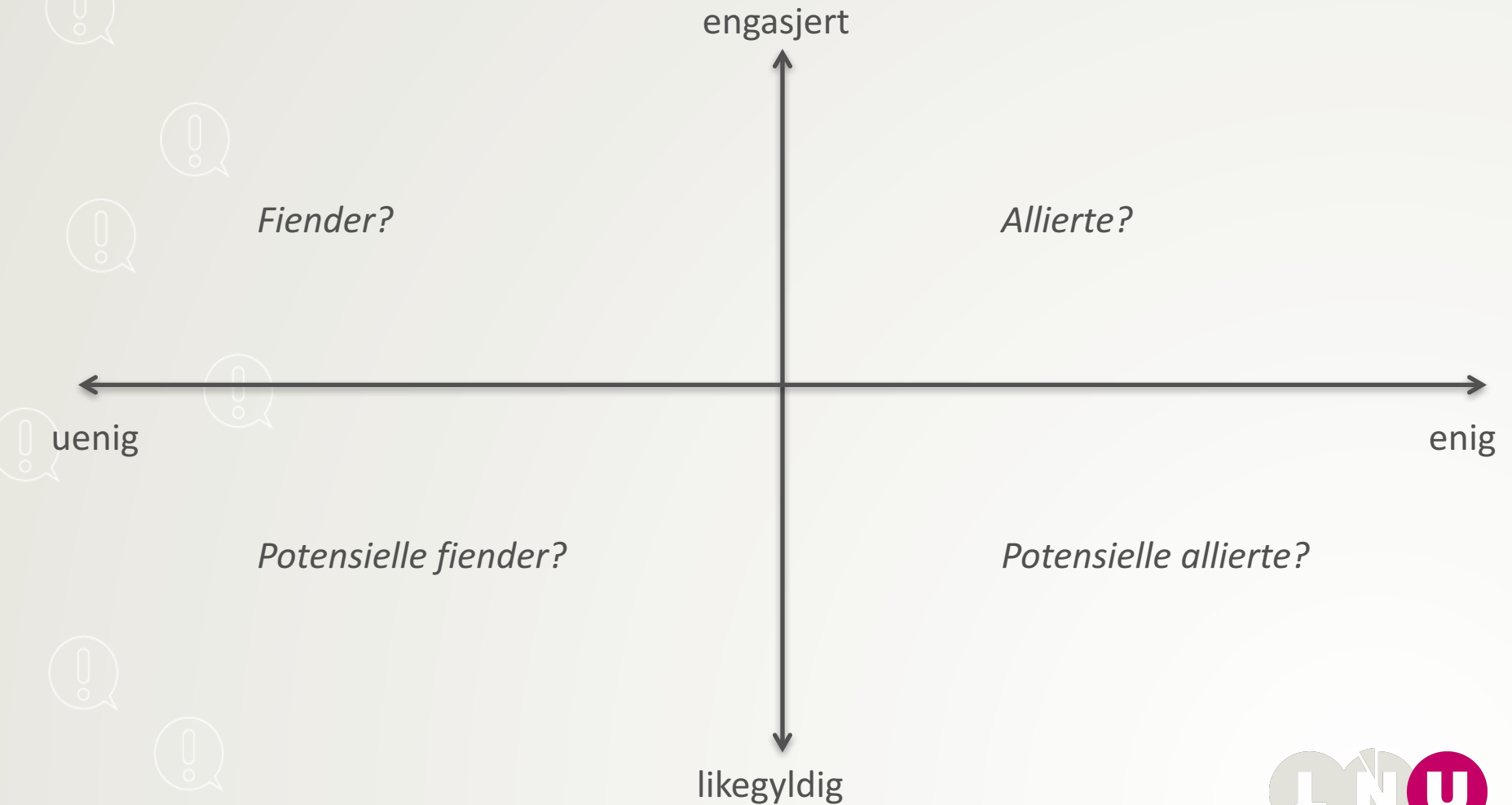
# Lær deg saken

- Hvorfor er problemet viktig?
- Hvorfor vil tiltaket løse problemet?
- Hvorfor er det uenighet om saken?
  - Er det ikke viktig nok?
  - Finnes det andre løsninger?
  - Er det prinsipielt problematisk?

# Veien til gjennomslag

- Hvem kan vedta saken? (formelt)
  - Hvor står de?
  - Hvem lytter de til?
- Er saken i en pågående prosess? Bør den bli det?
- Hvem kan dere alliere dere med?
- Hvordan kan dere skape press for saken?
- Målet: Lett å si ja, vondt å si nei

# Aktørkart



# Hvordan kan dere skape press?

= Å gjøre det vondt å si nei

- Mediearbeid for å sette dagsorden, stille politikere til ansvar, vise frem allianse osv.
- Aksjonisme og kampanjer for å vise grasrotengasjement
- Allianser hjelper hverandre
- (Husk å skryte og rose politikere når dere får gjennomslag!)

# Litt om politisk kommunikasjon

- Alle forteller sin historie om virkeligheten. Henger deres fortelling sammen?
- Forbered dere på vanskelige spørsmål
- Bygg bro til det den dere skal møte er opptatt av
- Allmenngjøring: Kan deres løsning være bra for alle?

# Praktisk lobbyarbeid

## Før møtet

- Ha et klart mål
- Les deg opp på den du skal møte
- Tilpass argumentasjonen
- Forbered møtenotat (max 2 s)



## Under møtet

- Vær høflig
- Kom til poenget
- Respekter tida
- **Vær engasjert**



## Etter møtet

- Send e-post og takk for møtet
- Følg opp avtaler
- Spar på referatet

**Spørsmål?**





**Lykke til!**

Takk for meg!

Instagram:  
@lnufoto  
@rodehegstad

